

- Největší problém distanční výuky v ČR je **zapojení všech studentů** do výuky, uvádějí učitelé základních a středních škol
- Dvě pětiny vyučujících deklarují více než desetiprocentní **podíl žáků s výraznějšími problémy** s distanční výukou
- Informacím Vlády ČR k epidemii koronaviru nedůvěřuje bezmála polovina učitelů, **opatření vlády** hodnotí kladně pouze třetina z nich
- Názor na to, **jak zvládá epidemii koronaviru Evropská unie**, je mezi učiteli polarizovaný. Podpora členství ČR v EU je však více než dvoutřetinová
- Přibližně čtyřicet procent **mladých učitelů** ve věku do 34 let **vnímá onemocnění covid-19 jako běžné virové onemocnění, očkování jako nebezpečné**, domnívá se, že epidemie je jen **nafouknutá mediální bublina** a vládní opatření související s koronavirovou epidemií považuje za **nepřijatelný zásah do osobních svobod**

Společnost Člověk v tísni zveřejnila výsledky **průzkumu vyučujících základních a středních škol, zaměřeného na výuku během epidemie covid-19**. Dotazníkové šetření mezi více než sedmi sty respondenty z dvou set škol v ČR realizovala agentura Focus. Sběr dat probíhal v lednu 2021. Celý projekt proběhl pod hlavičkou vzdělávacího programu JSNS pro Evropskou lidovou stranu (ELS) pod záštitou europoslance Ludka Niedermayera. Výzkum zjišťoval profesní i politické postoje vyučujících v následujících pěti oblastech: vliv epidemie koronaviru na distanční výuku, znalosti a míra důvěry v informace související s onemocněním covid-19, znalosti o onemocnění covid-19, hodnocení efektivity řešení epidemie v domácí i mezinárodní perspektivě a role Evropské unie. Kompletní [závěrečnou zprávu](#) s podrobnými statistikami a grafy je možné si stáhnout na JSNS.CZ, ilustrační fotografie [zde](#).

Hlavní zjištění průzkumu:

Největší problém distanční výuky v ČR je podle nadpoloviční většiny vyučujících nedostatečné zapojení všech studentů do výuky a udržení jejich pozornosti¹

Graf ze strany 50 průzkumu
„Co je pro Vás na distanční výuce nejsložitější?“

¹ strana 45 závěrečné zprávy z dotazníkového šetření "Vyučující v epidemii covid-19" - jsns.cz (březen 2021)

Pouze šestina učitelů (16 %) přijímá distanční výuku neproblematicky. Učitelé spojují největší výukové problémy distanční výuky s **limity technologizace mezilidské komunikace**, které **komplikují efektivní a soustředěnou interakci** mezi učitelem a **všemi žáky**. Jako **největší problém** s distanční výukou označila nadpoloviční část učitelů **zapojení všech studentů do výuky (59 %)**. Značná část vidí jako problematické **udržení pozornosti studentů během výuky (40 %)**. **Technické problémy** s připojením pocituje **necelá třetina učitelů (29 %)**².

Třetina učitelů uvádí 11-30% podíl studentů s výraznějšími problémy s distanční výukou, další desetina učitelů shledává výraznější problémy u více než 30 % žáků³

Většina učitelů (58 %) uvádí v souvislosti distanční výukou podíl studentů s výraznějšími problémy při distanční výuce do 10 %, třetina (31 %) deklaruje podíl žáků, kteří mají obtíže s distanční výukou mezi 11-30 %, podle 11 % vyučujících má problémy s distanční výukou dokonce více než 30 % jejich žáků⁴. Téměř **tři čtvrtiny vyučujících (72 %)** vidí příčinu obtíží studentů s distanční výukou v **nedostatečné motivaci** (nechuti) studentů k výuce v online prostředí, **41 %** ve špatném (vypadávajícím) **připojení k internetu**, **39 %** v nedostatečné **podpoře ze strany rodiny** a **35 %** v nedostatečném **technickém vybavení studentů**. Větší podíl problémových žáků (více 31 %) uvádějí učitelé z **učilišť (24 %)**, **praktických předmětů (15 %)**, učitelé **přírodovědných a technických předmětů (14 %)**.

Podle **65 %** vyučujících by se distanční výuka zlepšila, kdyby se podařilo **zvýšit motivaci studentů**. Výstupy průzkumu tak naznačují, že největší problém nevnímá většina učitelů v technickém zabezpečení. **Větší finanční ohodnocení** by pomohlo **33 %** vyučujících a **lepší technické vybavení** by pro zlepšení kvality distanční výuky uvítalo **24 %** vyučujících. Podle **8 %** učitelů stávající distanční výuka **nepotřebuje významnější zlepšení**.

Informacím Vlády ČR k epidemii koronaviru nedůvěřuje téměř polovina učitelů, vysoké míře důvěry se naopak těší veřejnoprávní média, zejména Česká televize⁵

Téměř polovina vyučujících základních a středních škol (49 %) nedůvěřuje informacím české vlády k epidemii koronaviru. Vysokou míru důvěry naopak učitelé deklarují v případě veřejnoprávních médií - **České televize (72 %)** a **Českého rozhlasu (53 %)**. Ze soukromých médií stojí v žebříčku důvěry českých učitelů nejvýše zpravodajství portálu **Seznam Zprávy (53 %)**.

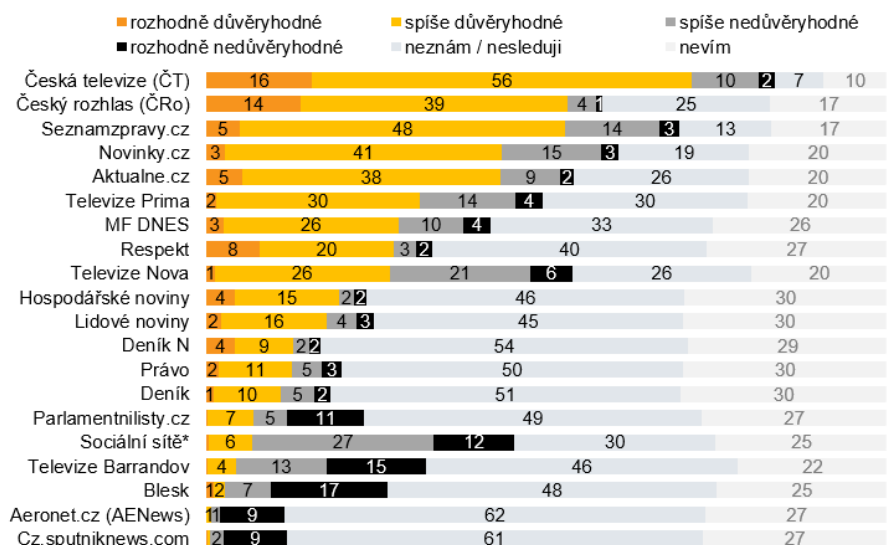
² Hodnocení odráží výrazné zlepšení při zabezpečování technických požadavků výuky v podzimním a zimním období v porovnání s distanční výukou na jaře 2020 během první vlny epidemie.

³ strana 46 závěrečné zprávy z dotazníkového šetření "Vyučující v epidemii covid-19" - jsns.cz (březen 2021)

⁴ V první polovině února vydalo přes třicet organizací a jednotlivců společný **apel na Vládu ČR: Děti jako vládní priorita**, v němž vládu žádali, aby v zájmu **nejvíce ohrožených dětí** přijala nezbytná opatření a výjimky z krizových opatření a umožnila jim v době plošného uzavření škol potřebnou individualizovanou podporu. <https://www.clovekvtsni.cz/apel-na-vladu-cr-deti-jako-vladni-priorita-7397gp>

⁵ strana 32 závěrečné zprávy z dotazníkového šetření "Vyučující v epidemii covid-19" - jsns.cz (březen 2021)

Graf ze strany 34 průzkumu
 „Které z následujících médií považujete za důvěryhodné, pokud jde o to, jak informují o koronaviru?”

Přibližně pětina vyučujících vnímá covid-19 jako běžné virové onemocnění podobné chřipce (22 %⁶) a epidemii koronaviru jako nafouknutou mediální bublinu (18 %). Tyto postoje akcentovali nadprůměrně zvláště mladí vyučující ve věkové skupině do 34 let

„Nemalé procento vyučujících zastává alternativní názory a postoje. Nadprůměrně se to týká zvláště mladých učitelů ve věku do 34 let. Téměř čtyřicet procent z nich považuje epidemii koronaviru za nafouknutou mediální bublinu, covid-19 označují za běžné virové onemocnění podobné chřipce, myslí si, že pravidelné nošení roušek má negativní zdravotní důsledky, a nechť se nechají očkovat, protože to je nebezpečné,“ uvádí **Karel Strachota**, ředitel vzdělávacího programu JSNS, a dodává: „Lze předpokládat, že uvedené postoje, zřejmě související i se značnou nedůvěrou ve vládní opatření a informace poskytované vládou, mohou přenášet také na žáky.“

Počínání České republiky v epidemii hodnotili učitelé velmi negativně. Kladně jich hodnotilo českou vládu pouze 29 %. Slabší rating než ČR připsali jen zemím s výrazně nižší životní úrovní i kvalitou zdravotní péče. Nejsilnější odpor vůči dominantnímu (vládnímu) postoji deklarovala čtvrtina učitelů (26 %) souhlasem s tvrzením, že **koronavirová opatření představují nepřijatelný zásah do základních svobod**. Tento postoj akcentovali nadprůměrně zvláště **mladí učitelé ve věkové skupině do 34 let (41 %)** a **učitelé působící na středních odborných učilištích (39 %)**. Tyto dvě skupiny deklarovaly i další **alternativní postoje**⁷:

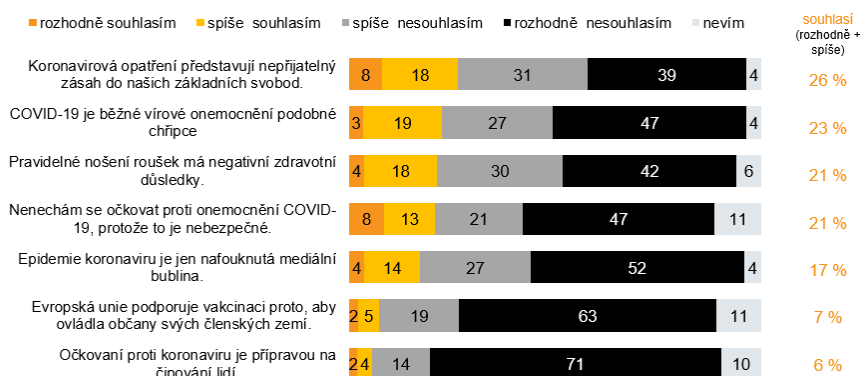
- (a) Covid-19 je běžné virové onemocnění podobné chřipce (36 % / 32 % souhlasí).
- (b) Pravidelné nošení roušek má negativní zdravotní důsledky (36 % / 27 % souhlasí).
- (c) Nenechám se očkovat proti onemocnění covid-19, protože to je nebezpečné (37 % / 28 % souhlasí).
- (d) Epidemie koronaviru je jen nafouknutá mediální bublina (37 % / 22 % souhlasí).

⁶ Strana 40 průzkumu „Vyučující během epidemie covid-19“ – jsns.cz (březen 2021)

⁷ Zjištěné hodnoty k postojům v uvedených otázkách mezi všemi sociodemografickými skupinami respondentů: strana 40 průzkumu „Vyučující během epidemie covid-19“

Graf ze strany 40 průzkumu

„Do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními?“ – všichni dotazovaní učitelé napříč věkovými skupinami

Jakou dosavadní podporu při poskytování kvalitní distanční výuky učitelé vnímají a oceňují, a jakou by naopak uvítali?⁸

Více než dvě třetiny učitelů vnímaly na počátku distanční výuky především **podporu od svých kolegů (71 %)** a polovina také od **vedení své školy (53 %)**. Naprostá většina (**96 %**) respondentů uvádí, že jejich škola zvládá současnou situaci týkající se šíření koronaviru výborně, případně s drobnými výhradami. Velmi nízké bylo hodnocení **MŠMT**, od kterého cítila podporu pouze **2 % učitelů**.

„Vyučující i žáci se ocitli ve velmi složité situaci. V podstatě ze dne na den se měla rozběhnout distanční výuka, přičemž drtivá většina vyučujících neměla žádnou zkušenost s platformami vhodnými pro výuku na dálku. Z odpovědí vyučujících je zřejmé, že se jim přitom dostalo mizivé podpory od ministerstva školství. Mnohonásobně víc je podpořili kolegové, vedení školy, rodinní příslušníci i žáci,“ komentuje výsledky šetření **Karel Strachota** a doplňuje: „Vyučující pojmenovávají narůstající problémy související s dlouhým zavřením škol. Tím hlavním je ztráta motivace žáků. Dále uvádějí špatné připojení k internetu, nedostatečnou podporu ze strany rodiny a nevyhovující technické vybavení žáků. Část žáků má přitom s distanční výukou obtíže trvalé.“

Graf ze strany 47 průzkumu

„Kdo Vám byl na začátku distanční výuky největší oporou?“

⁸ strana 45 závěrečné zprávy z dotazníkového šetření „Vyučující během epidemie covid-19“ - jsns.cz (březen 2021)

Výrazně lépe než distanční výuku v období první vlny epidemie na **jaře hodnotili učitelé distanční výuku během druhé podzimní/zimní vlny**, a to jak z hlediska *technologicko-logistického*, kde narostla spokojenost z **22 % na 80 %**, tak z pohledu *pedagogicko-didaktického* (**32% spokojenost v první, 80 % ve druhé vlně**).

Nějakou formu pomoci jak v rovině *technologicko-logistické*, tak v rovině *pedagogicko-didaktické* by ocenilo **70 % vyučujících**. V první jmenované oblasti pociťuje čtvrtina učitelů největší potřebu podpory v oblasti **kvalitnějšího hardwarového a softwarového vybavení pro sociálně znevýhodněné studenty (25 %)**, v oblasti pedagogicko-didaktické pak video ukázky modelové distanční výuky (29 %).

Naprostá většina vyučujících (85 %) neměla před propuknutím epidemie uživatelskou zkušenost s platformami pro realizaci distanční výuky. Z těch využívají respondenti nejčastěji **MS Teams (45 %)** a **Google Classroom (36 %)**. Popularita či uživatelská zkušenost s MS Teams a Google Classroom prudce vzrostla až s nástupem první fáze distanční výuky. V době před vypuknutím epidemie byla nejužívanějším nástrojem platforma Bakaláři.

Online zdroje výukových materiálů nevyužívá pro distanční výuku 81 % vyučujících. Menšina z těch, kteří online zdroje využívají uvádí s největší četností spontánní znalost **audiovizuálního portálu JSNS.CZ** organizace Člověk v tísni.

Hodnocení Evropské unie z hlediska zvládnutí epidemie koronaviru je polarizované⁹

Roli EU během řešení epidemie covid-19 vnímají učitelé polarizovaně **39 % učitelů ji hodnotí pozitivně, 40 % negativně**. Toto nejednoznačné hodnocení kontrastuje se **silnou, více než dvoutřetinovou (76%), podporou členství ČR v EU**. Výrazně pozitivněji hodnotí členství v EU **vyučující gymnázií (51 % rozhodně pro členství v EU)** v porovnání s vyučujícími **středních odborných škol a učilišť**, kde jednoznačně podporuje členství pouze necelá čtvrtina respondentů (**24 % rozhodně pro členství v EU**).

Poslanec Evropského parlamentu **Luděk Niedermeyer** ke zjištěným skutečnostem uvádí: „Z průzkumu je vidět, že i přes nesnadné podmínky a slabou podporu státu distanční výuka funguje, a to hlavně díky snaze a tvořivosti učitelů a jejich vzájemné podpoře. To ostatně vidím každý den i jako otec školáků. V době, kdy se zdá, že jsme zaplaveni dezinformacemi ze všech stran, mě také mile překvapily zdroje informací, které učitelé volili. Zároveň jsem rád, že průzkum naznačuje pozitivnější postoje učitelů vůči EU, než je tomu v celé společnosti — třeba to, že 76 % z nich vnímá členství ČR v EU pozitivně.“

⁹ strana 20-29 závěrečné zprávy z dotazníkového šetření "Vyučující v epidemii covid-19", jsns.cz (březen 2021)

Kontakt:

Karel Strachota

ředitel vzdělávacího programu JSNS

tel.: 777 787 930, e-mail: karel.strachota@jsns.cz

Táňa Abrhánová

mediální koordinátorka vzdělávacího programu JSNS

tel.: 734 428 395, e-mail: tana.abrahamova@jsns.cz

JSNS.CZ

